

INFORMACIJE O POSTUPANJU S GRAĐEVINAMA OŠTEĆENIM U POTRESU 28. I 29. PROSINCA 2020. KOJE SU POJEDINAČNO ZAŠTIĆENO KULTURNO DOBRO ILI SE NALAZE UNUTAR KULTURNO-POVIJESNIH URBANIH I RURALNIH CJELINA NA PROSTORU SISAČKO-MOSLAVAČKE ŽUPANIJE

1. HITNE MJERE ZAŠTITE

Ministarstvo kulture i medija izdalo je Upute i smjernice za postupanje i provođenje hitnih mjera zaštite kulturnog dobra na pojedinačno zaštićenim zgradama i zgradama u povijesnim jezgrama, a odnose se na zahvate za koje nije potrebno ishoditi suglasnost nadležnog konzervatorskog odjela Ministarstva kulture i medija.

Upute su namijenjene vlasnicima i upraviteljima zgrada, odnosno izvođačima radova (vatrogasci, pripadnici HGSS-a, građevinski radnici i druge ovlaštene osobe), radi ubrzanja provođenja hitnih mjera zaštite ljudi i imovine od naknadnih urušavanja nestabilnih dijelova zgrada, brze uspostave uvjeta za korištenje zgrada s lakšim oštećenjima te zaštite građevnih struktura i dijelova arhitekture povijesnih zgrada ili njihovih ostataka od daljnjeg urušavanja. Mjere zaštite uključuju:

1. Razgradnja nestabilnih ne-konstruktivskih dijelova zgrade
2. Zaštita od atmosferilija, popravci manjih oštećenja kojima se ne mijenja izvorni izgled zgrade
3. Interventno uklanjanje ruševnih i nestabilnih dijelova konstrukcije zgrade koji ugrožavaju sigurnost ljudi i odvijanje nužnog prometa
4. Mjere osiguranja od daljnjeg urušavanja konstruktivskih dijelova zgrade
5. Zaštita ostataka urušene zgrade od utjecaja atmosferilija

<https://min-kulture.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Upute%20za%20provo%C4%91enje%20hitnih%20mjera%20za%20za%C5%A1tite%20na%20zgradama%20o%C5%A1te%C4%87enim%20potresom%20od%2029%20prosinca%202020..pdf>

2. MJERE ZAŠTITE S CILJEM STABILIZACIJE KULTURNIH DOBRA DO OBNOVE

Pojedinačno zaštićena kulturna dobra

Za pojedinačno zaštićena kulturna dobra Ministarstvo kulture i medija donijelo je Odluku o provođenju hitnih mjera zaštite zbog progresivne štete na pojedinačno zaštićenim nepokretnim kulturnim dobrima u potresu 22. ožujka 2020. i 28 i 29. prosinca 2020. g. kojim je naređena provedba mjera zaštite kako bi se spriječilo nastanak daljnjih šteta na spomenicima.

<https://min-kulture.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Odluka%20o%20provo%C4%91enju%20hitnih%20mjera%20za%20za%C5%A1tite%20zbog%20progresivne%20%C5%A1tete%20na%20pojedina%C4%8Dno%20za%20za%C5%A1ti%C4%87enim%20nepokretnim%20kulturnim%20dobrima.pdf>

Sukladno navedenoj odluci pokrenut je postupak izrade tehničke dokumentacije mjera stabilizacije građevina te provođenje mjera zaštite s ciljem očuvanja pojedinačno zaštićenih nepokretnih kulturnih dobara do pokretanja postupka obnove.

Kulturna dobra unutar kulturno-povijesnih urbanih i ruralnih cjelina upisanih u Registar kulturnih dobara RH (kategorija vrednovanja Z/A, B0, B1 i B2 prema konzervatorskim smjernicama u Programu mjera

Zbog znatnih oštećenja povijesnih građevina unutar kulturno-povijesnih cjelina, u Zakonu o obnovi i Programu mjera donesene su odredbe koje se odnose i na kulturna dobra.

Zbog zaštite i očuvanja kulturnih dobara nužno je provesti mjere zaštite (hitne intervencije i mjere stabilizacije koje uključuju izradu tehničke dokumentacije i izvedbu radova) koje prethode postupku obnove prema izdanim Uputama i Odlukama Ministarstva kulture i medija. Provođenje mjera zaštite prihvatljiv su trošak za financiranje sredstvima Fonda solidarnosti Europske unije.

Tehnička dokumentacija mjera stabilizacije izrađuje se na temelju detaljnog pregleda i ocjene stanja. Dostavlja se nadležnom Konzervatorskom odjelu u Sisku na izdavanje posebnih uvjeta i prethodnog odobrenja.

Provedbu su dužni osigurati sukladno čl. 4 Zakonu o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara u sklopu svog djelokruga tijela državne uprave, tijela lokalne samouprave i uprave i tijela lokalne samouprave u područjima kulture, prostornog planiranja i uređenja prostora, zaštite okoliša, graditeljstva, stambenog i komunalnog gospodarstva, turizma, financija, unutarnjih poslova i pravosuđa sukladno zakonu i drugim propisima.

Kako bi se proces obnove što brže realizirao, potrebna je suradnja s konzervatorskom strukom. Za područje Sisačko-moslavačke županije nadležno tijelo je Konzervatorski odjel u Sisku Ministarstva kulture i medija.

Pri izradi Elaborata ocjene postojećeg stanja građevinske konstrukcije za građevine koje su pojedinačno zaštićena kulturna dobra kao i građevine kategorije vrijednosti Z/A, B0, B1 i B2 koje se nalaze unutar zaštićene kulturno-povijesne cjeline, prema Programu mjera financijska isplativost obnove ne može biti osnovni kriterij odluke o postupanju s građevinom (primjena modela uklanjanja povijesne građevine zbog procjene troška obnove).

Uputa u konzervatorskim smjernicama za povijesne građevine unutar kulturno-povijesnih cjelina u Programu mjera jest zadržavanje izvornih rješenja i tipova konstrukcije kad je to opravdano i moguće s obzirom na mehaničku otpornost i stabilnost građevine.

3. UKLANJANJE GRAĐEVINA KOJE IMAJU STATUS KULTURNOG DOBRA

Za uklanjanje građevine koja je kulturno dobro ili građevine koja se nalazi unutar cjeline potrebno je ishoditi **suglasnost** nadležnog tijela u skladu s propisima kojima se uređuje zaštita i očuvanje kulturnih dobara sukladno čl. 64 Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara.

Izdavanje suglasnosti temelji se na **odluci** Hrvatskog vijeća za kulturna dobra za građevine unutar cjeline ili na **prethodnom mišljenju** Hrvatskog vijeća za kulturna dobra za pojedinačno zaštićena kulturna dobra.

3.a. Uklanjanje građevina za koje se utvrdi da su izgubile svoju mehaničku otpornost i/ili stabilnost u toj mjeri da su urušene ili da njihova obnova nije moguća, provodi se sukladno čl. 25 Zakona o obnovi. Uklanjanje se provodi prema **projektu za uklanjanje građevine**, a suglasnost Konzervatorskog odjela ishodi izrađivač projekta u postupku izrade, a ne vlasnik građevine.

3.b. Uklanjanje građevina koje predstavljaju neposrednu opasnost jer su izgubile svoju mehaničku otpornost i/ili stabilnost u toj mjeri da su urušene ili da njihova obnova nije moguća provodi se sukladno članku 25. stavku 6. Zakona o obnovi. Za građevinu koja predstavlja neposrednu opasnost, suglasnost se ishodi na temelju izrađenog **Elaborata ocjene postojećeg stanja građevinske konstrukcije za uklanjanje oštećene građevine** koji je prethodno usklađen s mjerama zaštite kulturnih dobara.

Naručitelj ili izrađivač Projekta uklanjanja ili Elaborata ocjene postojećeg stanja građevinske konstrukcije za uklanjanje oštećene građevine, od nadležnog Konzervatorskog odjela pribavlja informaciju o kategoriji vrednovanja građevine i mjerama zaštite kulturnog dobra.

Mjere zaštite za pojedinačno zaštićena kulturna dobra i građevine koje imaju povijesnu, arhitektonsku-urbanističku vrijednost (Z/A, B0, B1, B2 kategorija vrijednosti prema konzervatorskim smjernicama u Programu mjera) su:

1. Izrada snimka postojećeg stanja, ukoliko ne postoji, te izrada detaljne fotografske dokumentacije.
Preporuča se korištenje suvremenih tehnologija u izradi snimaka zbog sigurnosti izrađivača. Razina detaljnosti izrade snimka mora omogućiti izradu projekta obnove prema izvornom stanju građevine sukladno izdanim osnovnim konzervatorskim smjernicama u Programu mjera kao i programima cjelovite obnove koje izrađuje Ministarstvo kulture i medija za kulturno-povijesne cjeline na području Sisačko-moslavačke županije.
2. Nužno je očuvanje izvornih dijelova građevine (ovisno o stanju građevine i mišljenju ovlaštenog inženjera građevinske struke) uz obveznu izvedbu mjera zaštite podupiranjem preostalih ugroženih dijelova građevine kao što su zidovi, svodovi, međukatne konstrukcije te izvedba zaštitne nadstrešnice gdje je to potrebno.
3. Nužno je očuvanje dekorativnih arhitektonskih elemenata građevine prema napatku konzervatorske službe čiji je nadzor obavezan tijekom uklanjanja. Pohrana arhitektonskih elemenata i uzoraka pročeljne plastike osigurana je u predviđenim čuvaonicama na području Sisačko-moslavačke županije (Sisak, Petrinja, Glina). Konzervatorski odjel dužan je voditi evidenciju i dokumentaciju pohrane.

Sukladno Zakonu o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara čl. 75., radi sprječavanja uništenje kulturnog dobra i primjene odgovarajućeg modela njegove obnove, potpuno uklanjanje kulturnog dobra nije dopušteno.

Projekt uklanjanja ili Elaborata ocjene postojećeg stanja građevinske konstrukcije za uklanjanje oštećene građevine mora sadržavati način izvođenja uklanjanja/razgradnje i stabilizacije izvornih dijelova građevine koje je nužno očuvati. Tehničko rješenje i troškovnik izrađuje odbrani izrađivač Elaborata ili izvođač putem troškovnika koji mora biti usklađen s odobrenim Elaboratom te dostavljen na uvid u Konzervatorski odjel u Sisku.

Suglasnost Konzervatorskog odjela u Sisku sukladno Odluci Ministarstva kulture i medija izdaje se u roku od 5 dana

ZAKONI, PRAVILNICI I UPUTE:

- Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (NN 69/99, NN 151/03; NN 157/03 Ispravak, NN 87/09, NN 88/10, NN 61/11 , NN 25/12, NN 136/12 , NN 157/13, NN 152/14, 44/17, 90/18, 32/20, 62/20)
- Zakon o obnovi zgrada oštećenih potresom na području Grada Zagreba, Krapinsko-zagorske županije, Zagrebačke županije, Sisačko-moslavačke županije i Karlovačke županije ("Narodne novine" broj 102/20, 10/21)
- Program mjera obnove zgrada oštećenih potresom na području Grada Zagreba, Krapinsko-zagorske županije, Sisačko-moslavačke županije i Karlovačke županije (NN 17/2021)
- Pravilnik o sadržaju i tehničkim elementima projektne dokumentacije obnove, projekta za uklanjanje zgrade i projekta za građenje zamjenske obiteljske kuće oštećenih potresom na području Grada Zagreba, Krapinsko-zagorske županije i Zagrebačke županije ("Narodne novine" broj 127/20)
- Upute za izradu Elaborata ocjene postojećeg stanja građevinske konstrukcije za uklanjanje oštećene građevine koja očigledno ne ispunjava temeljne zahtjeve za građevinu u pogledu mehaničke otpornosti i stabilnosti
<https://mgipu.gov.hr/UserDocsImages//dokumenti/Potres//Uputa-elaborati-uklanjanje-2021.pdf>